

به نام خدا

شبکه کیفیت گروه‌های زبان و ادبیات فارسی

(آیین نامه موقت)

کرسی یونسکو در مدیریت، برنامه ریزی و تضمین کیفیت در آموزش عالی

(مؤسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی)

1- مقدمه

زبان و ادبیات فارسی، از یک سو، ما را با گذشته تاریخی و ملی‌مان پیوند می‌دهد و از دیگر سو، حلقه واسط ما با دلبستگی‌ها و علقه‌های دینی و مذهبی ماست. ضمن آنکه آینه تمام‌نمای ذوق هنری و ادبی سرشار ایرانیان در خلق آثار هنری و ادبی در طول تاریخ کهن این سرزمین و همچنین از مهم‌ترین رشته‌های همبستگی مردم ایران در برابر چشم‌اندازی پر از بیم و امید است.

2- ضرورت تأسیس شبکه

ارزیابی و مدیریت کیفیت آموزش عالی، یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های کشورهای جهان در قرن بیست و یکم در زمینه آموزش عالی است. کوشش در جهت ساختارسازی برای تضمین کیفیت در آموزش عالی در سطح کشورها و نهادها و سازمان‌های علمی بین‌المللی امری اجتناب‌ناپذیر است. از این رو، تأکید بر طراحی نظام ارزیابی و اعتبارسنجی و نیز ایجاد ساختارهای اجرایی مناسب برای آن، یک ضرورت ملی محسوب می‌شود. بنابراین، شبکه تضمین کیفیت دانشگاه‌های ایران، ساختاری مطلوب برای نظام ارزیابی و تضمین کیفیت در آموزش عالی است. مؤسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی در راستای ظرفیت‌سازی برای ارزیابی و ارتقای کیفیت آموزش عالی به ایجاد شبکه یادشده یاری می‌دهد.

بر این اساس، کرسی یونسکو در مدیریت، برنامه‌ریزی و تضمین کیفیت در آموزش عالی (که در این آیین نامه به اختصار "کرسی" خوانده می‌شود) که در خردادماه سال 1388 تأسیس شده است، با توجه به اهمیت و جایگاه والای زبان و ادبیات فارسی در فرهنگ و تمدن ایرانی و نقش آن در توسعه انسانی و همکاری‌های علمی و فرهنگی ملی و بین‌المللی، تأسیس «شبکه کیفیت گروه‌های زبان و ادبیات فارسی» (که در این آیین نامه به اختصار "شبکه" خوانده می‌شود) را در اولویت خود قرار داده و مراحل اجرایی تأسیس این شبکه را با توجه به ضرورت‌های زیر آغاز کرده است:

1-2- مزیت تردیدناپذیر زبان و ادبیات فارسی در توسعه مهارت‌های فردی و توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران و دیگر قلمروهای زبانی زبان فارسی

2-2- پیگیری و بسط کوشش‌های گذشته در زمینه گسترش زبان و ادبیات فارسی در ایران و جهان، با تأکید بر تضمین کیفیت آنها

3-2- ضرورت تدوین معیارها (استانداردگذاری) برای آموزش و پژوهش زبان و ادبیات فارسی

4-2- پشتیبانی از کوشش‌های جوامع فارسی زبان در ایجاد و توسعه شبکه منطقه‌ای کیفیت زبان و ادبیات فارسی در ایران، تاجیکستان، افغانستان و ...

5-2- یاری دادن به ارتقای کیفیت کرسی‌های زبان و ادبیات فارسی و مراکز ایران شناسی در کشورهای مختلف جهان

6-2- تقویت نوآوری و حس برتری جویی علمی در اعضای هیأت علمی زبان و ادبیات فارسی

7-2- افزایش دلبستگی اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی در قبال تقویت مهارت‌های گفتاری و نوشتاری یادگیرندگان، به ویژه دانشجویان

8-2- هم‌افزایی کوشش‌های مربوط به ارزیابی و تضمین کیفیت در آموزش و پژوهش زبان و ادبیات فارسی، در جهت ایجاد شبکه در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی ایران با حمایت کرسی .

3- تعریف شبکه کیفیت گروه‌های زبان و ادبیات فارسی

شبکه کیفیت گروه‌های زبان و ادبیات فارسی، یک نهاد علمی متشکل از گروه‌های آموزشی و پژوهشی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی کشور، انجمن‌های علمی مرتبط در ایران و کرسی‌های زبان و ادبیات فارسی و مراکز ایران شناسی در دیگر کشورهای جهان است. هر یک از این گروه‌ها، انجمن‌ها، کرسی‌ها و مراکز می‌توانند به عضویت این شبکه درآیند و با گردآوری، تنظیم و تحلیل داده‌های مورد نیاز برای قضاوت در باره کیفیت کوشش‌های خود و چگونگی ارتقای آن از طریق رویکردهای ارزیابی مورد توافق، پیوسته با دیگر اعضا تبادل نظر کنند و مهارت‌های خود و سایر اعضای شبکه را برای ارتقای کیفیت افزایش دهند.

4- رسالت شبکه

ارتقای کیفیت آموزش و پژوهش زبان و ادبیات فارسی، از راه ترویج فرهنگ کیفیت در میان اعضا، آشنا کردن اعضا با الزامات کیفیت در آموزش و پژوهش زبان و ادبیات فارسی، عرضه خدمات تخصصی، توسعه تعاملات علمی در حوزه ارزیابی کیفیت آموزش و پژوهش زبان و ادبیات فارسی، تبادل دانش، نگرش، راهبردها، یافته‌های پژوهشی و تجربه‌های ناشی از به کارگیری دانش و مهارت‌های مربوط به ارزیابی آموزش عالی و استفاده از آنها در بهبود کیفیت در گروه‌های آموزشی و پژوهشی زبان و ادبیات فارسی.

5- چشم‌انداز شبکه

تقویت تعاملات و همکاری‌های میان گروه‌های آموزشی و پژوهشی زبان و ادبیات فارسی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی و انجمن‌های علمی مرتبط در داخل کشور و کرسی‌های زبان و ادبیات فارسی و مراکز ایران‌شناسی در خارج از کشور و نیز توسعه توانمندی‌های آنها در سطح کشور، منطقه و جهان از طریق برقراری ارتباط مستمر و پویا.

6- هدف‌های شبکه

6-1- سهیم شدن در تبادل تجربه‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی مربوط به ارزیابی و بهبود کیفیت در آموزش و پژوهش و کاربرد آنها در آموزش و پژوهش زبان و ادبیات فارسی

6-2- تبادل نظر در باره الزامات، معیارها، سیاست‌ها و فرایندهای ارزیابی و ارتقای کیفیت در آموزش، پژوهش و عرضه خدمات تخصصی در حوزه زبان و ادبیات فارسی و ارائه بازخوردهای آنها به مراجع ذی‌ربط

6-3- مشخص کردن نیازها و اولویت‌های نظام آموزش عالی در زمینه ارزیابی و بهبود کیفیت در آموزش و پژوهش زبان و ادبیات فارسی

6-4- هم‌افزایی دانش، مهارت‌ها و قابلیت‌های اعضای هیأت علمی گروه‌های آموزشی و پژوهشی زبان و ادبیات فارسی و متخصصان رشته‌های مدیریت، برنامه‌ریزی و تحقیقات آموزشی در زمینه ارزیابی و بهبود کیفیت در آموزش و پژوهش زبان و ادبیات فارسی

6-5- انسجام بخشیدن به کوشش‌های پراکنده علمی در زمینه ارزیابی و بهبود کیفیت در آموزش و پژوهش زبان و ادبیات فارسی

6-6- تقویت رویکردهای نوین در زمینه آموزش زبان و ادبیات فارسی در سطوح مختلف و همکاری در سیاستگذاری و برنامه‌ریزی برای جذب و پذیرش توانمندترین دانشجویان به سمت تحصیل و تحقیق در رشته زبان و ادبیات فارسی، از طریق ارزیابی کیفیت گروه‌های زبان و ادبیات فارسی

6-7- تقویت توانمندی‌های حرفه‌ای در گروه‌های آموزشی و پژوهشی زبان و ادبیات فارسی در زمینه فنون، روش‌ها و چگونگی اجرای ارزیابی کیفیت در این گروه‌ها

6-8- ایجاد دلبستگی در اعضای هیأت علمی گروه‌های آموزشی و پژوهشی و کرسی‌های زبان و ادبیات فارسی و مراکز ایران‌شناسی در ایران، منطقه و جهان نسبت به شبکه کیفیت

6-9- سهیم کردن انجمن‌های علمی و تخصصی مربوط در فرایند ارزیابی و بهبود کیفیت در آموزش و پژوهش زبان و ادبیات فارسی

6-10- تشویق گروه‌های آموزشی و پژوهشی زبان و ادبیات فارسی به استفاده از نتایج ارزیابی کیفیت در برنامه‌ریزی توسعه کمی و کیفی.

7- تشکیلات شبکه

7-1- نام تشکیلات، «شبکه کیفیت گروه‌های زبان و ادبیات فارسی» است که از تاریخ تصویب آن در شورای هماهنگی شبکه (موضوع بند 2-8) به طور رسمی آغاز به کار می‌کند.

7-2- شبکه، هویتی حرفه‌ای دارد و مورد حمایت کرسی است.

7-3- دبیرخانه شبکه در محل کرسی یونسکو مستقر است.

7-4- شبکه در تمام فعالیت‌ها، خود را ملزم به رعایت قوانین و مقررات کشور جمهوری اسلامی ایران می‌داند.

8- ارکان تشکیلات

ارکان تشکیلات شبکه عبارت است از:

1-8- مراکز عضو شبکه: گروه‌های آموزشی و پژوهشی زبان و ادبیات فارسی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی،

انجمن‌های علمی و تخصصی ذی‌ربط و کرسی‌های زبان و ادبیات فارسی و مراکز ایران‌شناسی در خارج کشور

2-8- شورای هماهنگی شبکه: شامل ده نفر از نمایندگان منتخب گروه‌های زبان و ادبیات فارسی دانشگاه‌های شهر

تهران (دانشگاه‌های الزهراء، پیام نور، تربیت مدرس، تربیت معلم، تهران، شهید بهشتی، شهید رجایی، علامه طباطبایی،

پژوهشگاه علوم انسانی و دانشگاه‌های آزاد اسلامی) و دبیر شورا. اعضای شورای هماهنگی شبکه برای دو سال با حکم

رئیس موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی منصوب می‌شوند.

تبصره: اعضای شورای هماهنگی شبکه برای دوره اول، شامل اعضای مؤسس شبکه به شرح زیر است:

دکتر منوچهر اکبری، دکتر عباس بازرگان (رئیس کرسی)، دکتر مهین پناهی، دکتر احمد خاتمی، دکتر ناصرقلی سارلی،

قهرمان سلیمانی، دکتر غلامحسین غلامحسین زاده، دکتر یوسف محمدنژاد عالی زمینی (دبیر) و دکتر عباسعلی وفايي.

شورای هماهنگی شبکه می‌تواند از افراد واجد شرایط برای پیشبرد اهداف خود دعوت به عمل آورد.

3-8- کمیته‌های تخصصی: به منظور تسهیل تحقق هدف‌های شبکه، در ارزیابی و بهبود کیفیت فعالیت‌های آموزشی و

پژوهشی در زبان و ادبیات فارسی، بر حسب نیاز، به پیشنهاد کرسی و تصویب شورای هماهنگی شبکه، کمیته‌های

تخصصی تشکیل می‌شود.

4-8- دبیرخانه شبکه: متشکل از دبیر و دفتر شبکه است. دفتر شبکه در محل کرسی مستقر می‌شود. دبیر شبکه

از میان اعضای هیات علمی موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی به پیشنهاد رئیس کرسی یونسکو و تأیید شورای

هماهنگی شبکه تعیین می‌گردد و با حکم رئیس کرسی منصوب می‌شود. وظیفه او اداره امور دبیرخانه و تسهیل تحقق

هدف‌های شبکه است. دبیر شبکه زیر نظر رئیس کرسی فعالیت می‌کند.

9- فرایند فعالیت‌های شبکه

1-9- ایجاد پایگاه اطلاع‌رسانی الکترونیکی شبکه، وابسته به وبگاه کرسی

- 2-9- تهیه فهرست الکترونیکی گروه‌های آموزشی و پژوهشی زبان و ادبیات فارسی و انجمن‌های علمی و تخصصی مرتبط در ایران و دیگر کشورهای فارسی زبان منطقه و کرسی‌های زبان و ادبیات فارسی و مراکز ایران شناسی در دانشگاه‌های جهان و برقراری ارتباط با آنها برای عضویت در شبکه
- 3-9- تدوین برنامه‌های کوتاه مدت و میان مدت فعالیت‌های شبکه به وسیله دبیر شبکه و تصویب آن در شورای هماهنگی شبکه
- 4-9- تدوین برنامه سمینارهای ادواری و کارگاه‌های آموزشی و پژوهشی در جهت تحقق اهداف شبکه براساس برنامه‌های کرسی
- 5-9- هماهنگی برنامه‌های ارزیابی درونی و برونی گروه‌های زبان و ادبیات فارسی، از طریق تشکیل کمیته‌های تخصصی به وسیله دبیر شبکه با همکاری سازمان سنجش آموزش کشور
- 10- رئیس این آیین نامه در دومین جلسه شورای هماهنگی شبکه در تاریخ 1388/6/16 و تفصیل آن در ده ماده و یک تبصره در چهارمین جلسه این شورا در تاریخ 1388/10/27 به تصویب رسیده است و به مدت یک سال به طور آزمایشی اجرا می شود.